

Guía Docente

Datos Identificativos					2023/24
Asignatura (*)	O modelo migratorio español	Código	615525014d		
Titulación	Máster Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria (a distancia)				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Segundo	Optativa	3	
Idioma	Inglés				
Modalidade docente	Non presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación				
Coordinación	Fernández Suárez, Mónica Belén	Correo electrónico	belen.fernandez.suarez@udc.es		
Profesorado	Fernández Suárez, Mónica Belén	Correo electrónico	belen.fernandez.suarez@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Sinalaremos as compoñentes principais do modelo migratorio español, as súas fases, variacións e combinacións das citadas compoñentes. Deterémonos nos conceptos que subxacen ao modelo e na súa articulación. Enlazaremos esta descrición coas políticas que deron forma tanto á recepción dos fluxos co mercado de traballo e as ancraxes para a integración. Finalmente, contrastaremos en cada etapa cos resultados empíricos e as tendencias realmente medidas e observadas.				

Competencias do título

Código	Competencias do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A4	CE4 - Recompilar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.
A5	CE5 - Interpretar as situacións e os procesos de marxinação social e económica de colectivos desde unha perspectiva histórica e macroestrutural.
A6	CE6 - Avaliar a capacidade e eficacia das medidas de intervención para corrixir ou previr situacións e procesos de exclusión social.
A9	CEM1 - Demostrar coñecementos avanzados sobre os principais movementos migratorios ao longo da historia e a súa relación con procesos de conflictividade e de cohesión social nas sociedades de orixe e destino
A10	CEM2 - Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.
A11	CEM3 - Demostrar un coñecemento avanzado e crítico sobre as teorías e os debates académicos actuais de maior relevancia sobre as dinámicas migratorias e os procesos de integración dos colectivos migrantes.
A14	CEM6 - Actuar como profesional competente e cualificado/a no ámbito da análise das migracións internacionais e do traballo con colectivos migrantes.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B4	CB4 - Identificar os dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B7	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.

B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B20	CX8 - Aplicar a perspectiva comparada na comprensión das problemáticas sociais e das respostas e solucións políticas.
B21	CX9 - Aplicar unha perspectiva interdisciplinar na análise e a valoración de problemáticas de exclusión e políticas sociais de inclusión e cohesión.
B22	CX10 - Recoñecer e valorar os xuízos de valor e as evidencias nos argumentos que sosteñen as descrições e políticas sobre a realidade social.
C1	CT1 - Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	CT2 ? Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	CT3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT6 -Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Identificar as principais dimensións que explican o fenómeno migratorio en España.	AM1 AM2 AM4 AM5 AM9 AM10	BM1 BM4 BM22	CM1 CM2 CM3 CM5
Ubicar a España dentro do sistema migratorio europeo.	AM1 AM2 AM4 AM5 AM6 AM9 AM10 AM14	BM1 BM2 BM3 BM5 BM7 BM14 BM21 BM22	CM1 CM2 CM3 CM5
Descibir o proceso de evolución (as etapas) da inmigración	AM1 AM2 AM4 AM5 AM9	BM2 BM3 BM7 BM20 BM21	CM1 CM2 CM3 CM6 CM7
Descibir como se distribúe a poboación inmigrante no territorio español e as súas características sociodemográficas.	AM2 AM4 AM5 AM6 AM10 AM11 AM14	BM1 BM2 BM3 BM5 BM7 BM20 BM21	CM2 CM6
Vincular a evolución do mercado de traballo e os ciclos da economía co discorrer dos fluxos migratorios, sinalando as súas desviacións e as súas consecuencias.	AM1 AM2 AM10 AM11	BM17 BM20 BM21 BM22	CM1 CM2 CM3

Analizar a achega demográfica da poboación inmigrante.	AM1	BM17	CM1
	AM2	BM20	CM2
	AM10	BM21	CM3
	AM11	BM22	
Identificar as principais vías de integración da poboación inmigrante e os obstáculos que a retrasan e dificultan.	AM9	BM3	CM2
	AM11	BM4	CM6
	AM14	BM14	CM7
		BM18	
		BM21	

Contidos	
Temas	Subtemas
Elementos normativos e factores sociais que apoian a integración.	
España dentro do modelo migratorio do sur de Europa. Crecemento, decrecemento e evolución da inmigración ata 2015.	
O "boom" migratorio na primeira década e o refluxo na primeira metade da segunda década.	
Panorámica xeral da inmigración en España: tendencias e composición do stock e dos fluxos.	
As regularizacións extraordinarias e o seu papel no modelo migratorio.	
Impacto demográfico, económico e social da inmigración.	
Cambio de ciclo migratorio: reemigración, retornos e circulación dos inmigrantes estranxeiros e dos españois (naturalizados ou autóctonos)	

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A1 A2 A4 A9 A11 B1 B3 B4 B18 B20 B21 B22 C3 C5	0	20	20
Recensión bibliográfica	A1 A2 A4 A5 A6 A10 A14 B5 B14 B18 C1 C2 C3 C6 C7	0	21	21
Sesión maxistral	A1 A2 A4 A14 B1 B14 B20 B21 B22 C1 C2 C5	16	10.5	26.5
Solución de problemas	A2 A4 A5 A6 A10 A14 B7 B17 C6 C7	3	0	3
Discusión dirixida	A2 A4 A5 A6 A9 A10 B1 B2 B4 B14 B17 B18 C5 C6 C7	2	0	2
Atención personalizada		2.5	0	2.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descrición
Lecturas	Facilitarase unha lista de lecturas que servirán para as recensións e os comentarios críticos.
Recensión bilbiográfica	Comentario crítico das lecturas facilitadas.
Sesión maxistral	Clases nas que se desenvolven os contidos principais da asignatura.
Solución de problemas	Breve traballo que consistirá en deseñar unha política adecuada para algunha das variables fundamentais do modelo migratorio: fluxos, educación, integración no mercado de traballo, construción da imaxe da inmigración, etc.
Discusión dirixida	Participación en clase sobre os contidos expostos durante a sesión.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Recensión bilbiográfica Solución de problemas	Resolveranse as dúbidas tanto conceptuais como prácticas que implica a recensión crítica e o deseño resolución de problemas en horario de titorías.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Recensión bilbiográfica	A1 A2 A4 A5 A6 A10 A14 B5 B14 B18 C1 C2 C3 C6 C7	Realizarase un exercicio de revisión bibliográfica sobre algún dos temas propostos na materia.	50
Solución de problemas	A2 A4 A5 A6 A10 A14 B7 B17 C6 C7	Desenvolverase un traballo de abordaxe dun problema proposto na clase.	50

Observacións avaliación

Nas clases sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado.

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>- (). .</p> <p>ARANGO, J. (2000). Becoming a Country of Immigration at the End of the Twentieth Century: the Case of Spain. In R. King, G. Lazaridis & C. Tsardanidis (eds.) <i>Eldorado or Fortress? Migration in Southern Europe</i> (pp. 276). London: Palgrave Macmillan.</p> <p>BERNARDI, F.; GARRIDO, L. & MIYAR, M. (2010). The Recent Fast Upsurge of Immigrants in Spain and Their Employment Patterns and Occupational Attainment. <i>International Migration</i>, 49 (1): 148-187.</p> <p>BUENO, X. & VIDAL-COSO, E. (2019). Vulnerability of Latin American Migrant Families HEaded by Women in Spain During the Great Recession: A Couple-Level Analysis. <i>Journal of Family Issues</i>, 40 (1): 111-138.</p> <p>DEPALMA, R. & PÉREZ-CARAMÉS, A. (2018). <i>Galician Migrations: A Case Study of Emerging Super-diversity</i>. New York: Springer.</p> <p>DOMINGO, A.; GIL-ALONSO, F. & ROBERTSON, G. (2007). Immigration and Changing Labour Force Structure in the Southern European Union. <i>Population</i>, 62 (4): 709-727.</p> <p>ESCRIVA, A. (2000) The Position and Status od Migrant Women in Spain. In F. Anthias & G. Lazaridis (eds.) <i>Gender and Migration in Southern Europe. Women on the Move</i> (pp. 199-226). London: Routledge.</p> <p>GONZÁLEZ-ENRÍQUEZ, C. (2010). Spain: Irregularity as a Rule. In A. Triandafyllidou (ed.) <i>Irregular Migration in Europe. Myths and Realities</i> (pp. 247-266). London: Ashgate.</p> <p>GONZÁLEZ-ENRÍQUEZ, C. (2014) Spain. In A. Triandafyllidou & R. Gropas (eds.) <i>European Immigration. A Sourcebook</i> (pp. 339-350). London: Ashgate.</p> <p>RIBAS-MATEOS, N. (2004). How can we understand immigration in Southern Europe? <i>Journal of Ethnic and Migration Studies</i>, 30 (6): 1045-1063.</p> <p>ROIG VILA, M. & CASTRO MARTÍN, T. (2007). Childbearing Patterns of Foreign Women in a New Immigration Country. <i>Population</i>, 62 (3): 351-379.</p> <p>ZAPATA-BARRERO, R. (2013). <i>Diversity management in Spain: New dimensions, new challenges</i>. Manchester: Manchester University Press.</p>
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Nas clases sosterase o principio de debate democrático, escoitando e respetando todas as opinións diversas en torno aos temas tratados, tanto de parte do profesorado como do alumnado.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías